

международным участием) 24 ноября 2016 года. Бендеры: Полиграфист, 2017. С. 88-91

5. Яргина З. Н. Эстетика города. М.: Стройиздат, 1991. 366с.

*Ніколаєва Тетяна Михайлівна,
кандидат історичних наук, доцент кафедри політичних технологій,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,*

ПОШТОВА ПЛОЩА – ЯК ТУРИСТИЧНА ЛОКАЦІЯ, ТА ІСТОРИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ КИЄВА

Анотація: На прикладі історії Поштової площі Києва, розглядаються можливості розкриття туристичного потенціалу місцевості, за рахунок як існуючих пам'яток історії і культури, так і майбутнього культурно-туристичного центру «Річкова брама тисячолітнього Києва», що створить комфортний публічний простір прибережної частини міста. Акцентується увага на своєрідності історичної забудови площі, а також на сучасних потребах реконструкції площі, як привабливого місця для туристичного дозвілля.

Ключові слова: киевознавство, пам'ятка історії та культури, реконструкція, туристична індустрія.

Пам'ятки історії та культури – духовне надбання людства, свідки еволюції, в яких закладено цінності минулих поколінь, а також джерело історичного пізнання, що впливає на почуття та емоції популяризацією культурного надбання народу. Історія кожного народу своєрідно несе майбутнім поколінням свою матеріальну спадщину. Саме від системи цінностей та значущості для суспільства, а також професійних вмінь фахівців, ентузіазму краєзнавців та міської громади залежить доля пам'яток історії та культури.

Вивчення давнього минулого Києва дає можливість усвідомити стратегічне бачення визначних та заповідних зон в інфраструктурі міста, пізнати шляхи вдосконалення на захисту історичного середовища, з метою збереження для наступних поколінь, сприяти туристичній привабливості міської агломерації столиці. Завдяки сучасним дослідження міста, які різняться і доповнюють один одного своїми поглядами на історію та культуру Києва, є змога вдосконалювати та популяризувати історично-культурне надбання туристичною індустрією. О. Анісімов, В. Галайба, І. Гірич, М.Кальницький, В.Ковалинський, А.Макаров, Д. Малаков,

М.Кальницький та інші дослідники внесли і вносять свій доробок в історичне киевознавство.

Будь яка археологічна знахідка минулого у великому місті, якому більш ніж тисяча років, викликає інтерес і певну реакцію в суспільстві. Все менш трапляється археологічних пам'яток, що збереглися з періоду Київської Русі. Тому будь-яка знахідка тих часів потребує ретельного вивчення, дослідження, та туристичної популяризації. [1, с.396] Останнім часом таким об'єктом стала одна з давніх площ Києва – Поштова, яка має аж три історичні пам'ятки.

Розміщення площі робить її досить привабливою для туристичної локації. Ця частина Києво-Подолу має за літописними посиланнями більш як тисячолітню історію. Давні археологічні дослідження вказують, що поселення були тут ще в IV столітті. Можливо тут, на думку деяких дослідників, Почайна впадала у Дніпро, у цьому місці швартувались торговельні судна, які ходили «з варяг у греки». А в часи Київської Русі – це одне з торжищ міста. Це тут за часів князя Володимира зводять церкву Різдва...

Назву площа отримала у першій половині XVIII століття, хоча приміщення поштової станції були збудовані 1846 року. І в цей час вже існувала ще одна назва – площа Різдва, що походила від церкви Різдва Христового, збудована на поч. XIX ст. (архітектор Андрій Меленський), та знищена у сталінські 30-ті роки. Храм Різдва Христового відбудовано на поч. XXI століття (нині діючий), як сокровенне місце для українців, адже у ній відбувався молебень за великим Кобзарем (травень 1861 року, під час його перевезення з Санкт-Петербурга до Канева на перепоховання). Багато киян називають Храм Різдва Христового Шевченківською церквою .

Поштова станція містилась у будинку, що зберігся з комплексу будівель середини XIX ст. У цьому будинку сортували кореспонденцію, а позаду станційного будинку містилися дерев'яні стайні, де міняли коней поштовим службовцям. У 1963 р. приміщення було взято під охорону держави, і як єдиній споруді поштового призначення XIX ст., що збереглася до нашого часу, присвоєно статус пам'ятки національного значення. Поштова станція є цікавим туристичним об'єктом цивільної архітектури у стилі класицизму середини XIX ст., а також місцем мемуарних спогадів багатьох визначних діячів, які протягом 1865—1919 років користувалися поштово-диліжансним сполученням. У приміщенні відреставрованої станції будинку до 1993 року перебувало правління Товариства філателістів, а також філателістична виставка та музейна експозиція (з історії поштового зв'язку) на основі зібрання київського колекціонера О. Лазаренка. [2] З

нагоди святкування 500-річчя(1999 р.) з часу надання Києву Магдебурзького права у приміщенні Поштової станції відкрито виставку «До історії самоврядування в Києві». Нині пам'ятка перебуває на реставрації.

Річковий вокзал було побудовано в 1897 році, як Київська гавань на прокладеній набережній. З дрібних промислових, торговельних і складських приміщень виростає припортове містечко, з якого маршрути пасажирських суден пролягають по Дніпру, Десні, Прип'яті, стаючи найбільшою в ті часи гаванню в імперії. З часом на цьому місці у 1953-1961 роках було побудовано нову будівлю вокзалу за проектом архітекторів Гопкала, Ладного та ін., у вигляді великого теплохода, що причалив до площі: з баштою, яка нагадує щогли вітрильних суден, з шпилем, на якому красується золота каравела – емблема Дніпровської річкової флотилії, а також з капітанським містком, щоглою, палубою, камбузом. З 2016 р. Річковий вокзал Києва – нововиявлена пам'ятка архітектури місцевого значення.

Після часткової реставрації навесні 2019 року у будівлі Річкового вокзалу відкрито виставку сучасного мистецтва Renovation, у рамках культурного проекту «Бухта art space», в поєднанні з декорованими фресками 60-х років історії України Ернеста Коткова - відомого художника, графіка, скульптура. У приміщенні Річкового вокзалу, яке слугує майданчиком сучасного мистецтва, час від часу відбуваються виставки з використанням нових технологій медіа-арту (Chernobyl 33), а також фестивалі сучасного мистецтва (Міжнародний фестиваль світла й медіа-мистецтва). Що робить цю пам'ятку історії цікавою для туристичної індустрії[3]

Між будівлями Річковим вокзалом та Поштовою станцією, на якій було заплановано будівництво торгового центру були знайдені історичні артефакти. Нажаль в історії реконструкції міста траплялись випадки, коли нехтували такими знахідками. Наприклад - реконструкція Майдану Незалежності у 2001 році, коли було знищено тисячолітні артефакти – Залишки Печерських та Лядських воріт. Хоч і тепер з'явилося чимало проблем з забудовником, та Україна, як член ЮНЕСКО, дотримується Міжнародної хартії у проблемах урбанізації та стандартизації будівництва, та заходів, щодо збереження історичних міст, їх розвитку та гармонійного пристосування до життя, тому рішення призупинити будівництво приймається на державному рівні.[4,С.6] Враховуючи, що з періоду Київської Русі збереглись поодинокі пам'ятки, археологи з великою відповідальністю поставились до знахідок. В результаті розкопок (ініційованих громадськістю міста) на Поштовій площі у 2015 році археологами було знайдено частину

вулиці часів Київської Русі: фрагменти будівель, старі частоколи, зруби, криницю, дерев'яний настил дороги, що вів від берегової лінії до центральної частини міста, фрагменти дренажної системи XVIII ст... Горизонти культурного шару залягають на глибині 5,5-8 м, де знайдено будівлю виконану у зрубній техніці, за каркасно-стовповою конструкцією, характерною для XI ст. У травні 2019 року Поштова площа отримала статус пам'ятки археології та історії національного значення – «Ділянка прибережного міського кварталу середньовічного Києва». Ця подія стала результатом перемоги громади у захисті історичного середовища давнього міста [5].

Перебуваючи в Києві, директор групи національних музеїв Ліверпуля Девід Флемінг, ділячись власним досвідом у музейній справі сказав: «Нікому з нас не вистачає коштів. Потрібні гарні люди з гарними ідеями». [6] В результаті непростих перемовин з забудовниками, представниками влади, київськими краєзнавцями та відповідальними киянами під музей було виділено 110 квадратних метрів розкопаного котловану. Було проведено архітектурно-дизайнерський конкурс на кращу концепцію історико-культурного, туристичного центру «Річкова брама тисячолітнього Києва», де переміг творчий колектив під керівництвом Людмили Баженової.

Попереду - грандіозна робота, яка повинна здійснити давню мрію києвознавців та активістів - створення сучасного музею на Поштової площі, можливо схожим на Йорвік у Великобританії, чи на Підземелля площі Ринок у Кракові, де кожен охочий міг би на власні очі побачити життя і побут середньовічного Києва, поряд з сучасною інфраструктурою, а також можливе поновлення туристичного маршруту Дніпром - «шлях з варяг у греки». На думку одного з організаторів цього проекту Віталія Білецького: «Це дозволить вберегти унікальні пам'ятки археології та історії та популяризувати Київ як потужний туристичний центр і серед «варягів», і серед «греків» [7].

Виставки, конкурси, річкові мандрівки, фестивалі та музей - безперечно, значно більше розкриють потенціал Поштової площі, створять комфортний публічний простір та сприятимуть туристичному різноманіттю стародавньої прибережної частини м. Києва, захоплюючи минулим і сучасним як киян, так і гостей міста, а також цікаво збагатять маршрут «Чотири площі», який проходитиме через території, де містяться храм Святої Софії Київської, Михайлівський Золотоверхий монастир, Контрактова та оновленої Поштової площі.

Список використаних джерел та літератури:

1. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження./Монографія /[від.ред. і уряд. В.О.Горбик.] К.,1998. 399 с.
2. <http://pamyatky.kiev.ua/streets/poshtova-ploshcha/poshtova-stantsiya>
3. <https://tsn.ua/tourism/u-kiyevi-vidkrili-richkoviy-vokzal>
4. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження./Монографія /[від.ред. і уряд. В.О.Горбик.] К.,1998. 399 с.
5. <https://www.ukrinform.ua/rubric-kyiv/2705863-postova-stalaramatkou-arheologii-ta-istorii-nacionalnogo-znacenna>
6. В музеях не должно быть тишины. Британский музейный гургу сформулировал свои профессиональные принципы. – Режим доступу: <https://nv.ua/ukr/publications/v-muzeyah-ne-dolzno-byt-tishiny-britanskiy-muzeynu-guru-sformuliroval-svoi-professionalnye-principy-56815.html>
7. Україна і туризм. Кияни пропонують відновити «шлях з варяг у греки». Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29915957.html>

*Сайчук Віктор Степанович, кандидат географічних наук,
доцент кафедри міжнародного туризму та країнознавства
факультету міжнародних відносин
Національного авіаційного університету*

РЕГІОНАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ В КОНТЕКСТІ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Вступ. Туризм є надзвичайно важливою специфічною сферою економіки, яка охоплює різні аспекти життєдіяльності населення і сприяє задоволенню як економічних, так і соціально-культурних потреб людей. Основними завданнями туристичної діяльності є відновлення якісних показників трудових ресурсів і підвищення добробуту населення.

Регіональне планування і програмування в туризмі носить індикативний характер. Основними завданнями індикативного планування на рівні адміністративно-територіальної одиниці регіонального рівня є:

– визначення основних напрямів розвитку і структури туристичної сфери з урахуванням місцевої специфіки та дотриманням законних прав та інтересів населення;